

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marostorda, Torda-aranyos és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekei ügyeigéig.

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félévre 5 K
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta takarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489.sz.

A békéről.

Már a világháború tizennegyedik hónapjában vagyunk. Mőgöttünk egy nehéz küzdelmekkel, súlyos aggodalmakkal, raggó sikerekkel, repeső reményekkel teljes esztendő, előttünk a bizonytalan, sűrű fátolba burkolt jövő.

Bizonytalannak azonban csak annyiban mondhatjuk ezt a jövőt, amennyiben nincsen ember, aki megmondhatná, mikor ér véget a háború, mikor szűnik meg a vérontás, de azt már, azok után a fényes diadalok után, a melyeket szövetségeseinkkel együtt elértünk, nyugodtan mondhatjuk, hogy a végső győzelmünkben való bizalom nem elbizakodottság.

És amennyire nekünk minden okunk meg van arra, hogy bizalommal tekintsünk a jövődöbe, ép annyi okuk van ellenségeinknek arra, hogy féljenek, rettegenek a holnaptól, a holnaputántól.

Kudaruk minden harctéren, szárazon, vizen és a levegőben nyilvánvaló; és ez a kudarc rájuk nézve annál leverőbb, annál szégyenletesebb, mert a háborút ők idézték fel erőnekejével abban a hiszemben, hogy számbeli fölényük, alattomos felkészülésük gyors és tökéletes diadalokat fog nekik biztosítani, míg mi a harcra kihivottak, az orvul megtámadottak, az első pillanattól fogva azzal a tudattal indítottuk szeretteinket határaink felé, hogy reánk nézve élet-halálharcról van szó és már azt is tökéletes sikernek minősíthettük annak idején, ha az ellenség vad rohamát feltartóztatni, orszá-

gink határai megvédeni tudjuk.

Az isteni gondviselés velünk volt. Nemcsak visszavertük, de jó részben meg is törtük ellenségeinket; nemcsak országrészeket, hanem egész országokat hódítottunk el tőlük úgy, hogy most ők sopánkodnak, ők töltik be a föld kerekességét veszkialtásaikkal.

Ily körülmények között nincs okunk türelmetlenül várni azt a pillanatot, a mikor ellenségeink megelégedik az örült vérontással és békére hajlanak. Ők csak olyan békét kaphatnak, amilyent mi nekik megadni hajlandók lehetünk.

Ha ellenségeink még ma is azt hiszik, hogy ők még győzhetnek s ezt időről-időre torkuk szakadtából kiabálják, ez nem zavarhatja meg a mi nyugodt, higgadt elszántságunkat, tényleges, hatalmas sikereken, katonai fölényünkön alapuló bizodalomunkat.

Kedves ugyan nekünk is a béke gondolata, de a békét nem várjuk türelmetlenül.

Még azzal a kérdéssel szemben sem türelmetlenkedünk, hogy mire fogja magát elhatározni Románia, amely több vagy kevesebb szemhunyással, semlegesnek nevezhető.

Hogy még ma is türelmes és békeszerető az egész német-magyar-osztrák-török szövetség, annak fényes bizonyítéka éppen a török-bolgár megegyezés. Nyugodtak vagyunk és nyugodtak tudunk lenni, mert érezzük, hogy bármely semleges államnak a világháborúban való fegyveres beavatkozása, legfeljebb csak késleltethetné, de semmi esetre sem tehetné annak a békének elérézését, amelyért mi küzdünk és amely a mi ügyünk diadalát fogja szentesíteni.

(Nyirvidék). **Dr Pröhle Vilmos.**

Egy év után. A hős 82-ösök

Hta: P. Szentmártoni Bálint.

A szarajevói tragédia után,
Melyet a gaz Princíp vezetett be bután
Napnál világosabb lett a szerb pokol mélye
Kétköves fekélye;
És láttára felgyult a megtorlás vágya
S ki legény a gáton csatasorba állta,
S szent dallal az ajkán, duzzadó, kebellet
Ment, rohant messze el.

És megindult a harc zúgva, dübörögve
Lecsapni bosszusan a hétéfű szörnyre,
Hogy tudja meg minden népe a világnak
Jaj! ha minket bántnak.
És kezdve a rácon, folytatva a muszkán
Halálos csapásunk ott van a hátán
Fut a gyáva népség vissza rák módjára.
Ebadta hordája!

A talját is verjük az Isonzó völgyén,
Elsodorja őt is az átok, az örvény.
S mint a mádi zsidó — élet avagy halál —
Mindig haza talál.
Dicő maroknyi nép, Csaba utóda
Bár a bős entente nyilait rád szórta,
Még sem vesztél te el, mert: erő s akarat
Csak győzelmet arat.

Érzem, tudom, látom: részünkön az igaz
És ez mindnyájunknak engesztelő vigasz,
De mert e tusának elmúlt már egy éve
Szent megihletéssel sohajtok az égre:
Mikor lesz már vége?!
Apák, édes anyák, árvák és hitvesek,
Apa édes nevét sohajtó gyermekek,
Mind-mind arra vágnak, mind-mind arra
Akit rég nem látnak.

Pedig hej! Istenem! vajjon hány és mennyi
Nem fog hazatérni, nem fog hazamenni,
S hány kicsinyke lakban, ha megy a bús irás
Lesz nagy sirás-rivás!
Nekem is, másnak is kijut a nagy gyászból,
De nem hű hazafi, ki Istent káromol,
Mert a jelszó mostan: Veszélyben a haza!
Az Isten nevében: Rajta, rajta, rajta!
Aki magyar fajta.

S ha majd elül a vész, csendesül a tájék,
S a béke madara szállong szerte és szét,
Tekintsünk áldólag kezét kézbe téve,
Tekintsünk áldólag föl a magas égre
Föl a magas égre.

Havi fizetéssel nyomdásztanulónak egy jóra való, szorgalmas fiut felvesz **Betegh Pál** könyvnyomtató-intézetébe Székelyudvarhelyt. Reál- vagy polgári iskolai két osztályt, avagy algimnáziumot végzetek előnyben részesülnek.

A cs. és kir. Hadügyminiszterium 1915. február 22 én kiadott 131-ik számú veszteség lajstromába foglalt 82-ös ezredbeli tisztek és legénység névsora. (XXXVI. közlemény.)

Orbán Elek pótt. 1. sz. Udv. Óczfalva 1885., meghalt 1914. nov. 22. — Orbán József pótt. 9. sz. Udv. Szentegyházfalva 1886. hadifogoly. — Orbán Károly 10. sz. Udv. Székelyszentlászló 1882. hadifogoly. — Orbán István 8. sz. Udv. Székelyudvarhely 1887., meghalt 1914. nov. 22. — Ördög Dániel c. övezető 16. sz. Csikmadaras 1887., meghalt 1914. nov. 22. — Ördög János 7. sz. Csikdánfalva 1885., meghalt 1914. nov. 16. — Orosz Gábor tizedes 10. sz. Csvm. Ditró 1886. hadifogoly. — Ozsvát György 2. sz. Udv. Böződ 1889., meghalt 1914. nov. 26.

Pacsuly János 1. sz. Csvm. Gyergyóholló 1884. ms. — Pál Albert pótt. 3. sz. Csikmindszent 1884. ms. — Pál Domokos 5. sz. Udv. Oroszhegy 1887., meghalt 1914. nov. 19. — Pál Ferdinánd 10. sz. Csikszögöd 1883. hadifogoly. — Pál János 5. sz. Csvm. Gyergyóujfalva 1892., meghalt 1914. nov. 23. — Pál János pótt. 6. sz. Udv. Vargyas 1888., meghalt 1914. dec. 4. — Pál János II. pótt. 1. pótsz. Csvm. Gyimesbükk 1888., meghalt 1914. nov. 22. — Pál József 4. sz. Csvm. Gyimesbükk 1891. hadifogoly. — Pál József 11. sz. Udv. Árvátfalva 1890., meghalt 1914. nov. 24. — Pál Lajos 1. sz. Csvm. Gyergyóujfalva 1892. ms. — Pál Mihály 10. sz. Udv. Szentegyházfalva 1885., meghalt 1914. nov. 21. — Pál Péter tizedes 2. sz. Csikvm. Gyergyószentmiklós 1888., meghalt 1914. nov. 27. — Pálfi Sándor 1. sz. Udv. Székelyudvarhely 1888. ms. — Pálfi Antal 8. sz. Udv. Máfalva 1886. ms. — Pálhegyi Mihály 5. sz. Udv. Mátisfalva 1883. ms. — Palkó József övezető 1. sz. Udv. Kissolymos 1887. ms. — Pap Agodor 10. sz. hadifogoly. — Péter András 3. sz. Udv. Lövete 1884. ms. — Péter Ferenc 9. sz. Székelyudvarhely 1883. hadifogoly. — Péter Ferenc 10. sz. Udv. Benczéd 1888. hadifogoly. — Péter Céza 6. sz.

Csikszentgyörgy 1884., meghalt 1914. nov. 20. — Péter Imre 1. sz. Csik 1893. ms. — Péter Jakab 3. sz. Udvm. Zetelaka 1883. ms. — Péter Károly 2. sz. Csvm. Gyimesfelsőlak 1893., meghalt 1914. nov. 22. Péter Márton 11. sz. Udvm. Lövete 1833. ms. — Péter Mátyás tizedes 8. sz. Csik 1888. ms. — Péterfi Domokos tizedes 6. sz. Csikszereda 1891., meghalt 1914. szept. 22. — Petred Ferenc 11. sz. Csvm. Gyergyóremete 1888., meghalt 1914. nov. 21. — Petred Lajos 11. sz. Udvm. Nagyalambfalva 1887., meghalt 1914. nov. 19. — Pipei János 2. sz. Udvm. Székelymagyaros 1890. ms. — Platon Sándor 10. sz. Csvm. Salamás 1886. hadifogoly. — P. pa János 4. sz. Csvm. Gyergyóbékás 1890. ms. — Portik Ferenc 10. sz. Csvm. Gyergyóremete 1884. hadifogoly. — Portik Lajos 3. sz. Csvm. Gyergyóremete 1887., meghalt 1914. nov. 25. — Puskás György 9. sz. Udvm. Felsőrákos 1885. ms. — Puskás György 10. sz. Udvm. Felsőrákos 1884. ms. — Puskás János c. őrzető 9. sz. Csvm. Ditró 1888., meghalt 1914. nov. 21. — Puskás József 3. sz. Csvm. Gyergyóremete 1890. ms. — Puskás István 7. sz. Csvm. Ditró 1892. megsebesült.

Rác József 3. sz. Csikszentmihály 1888. ms. — Ráduly Péter 10. sz. Csikmadéfalva 1883. hadifogoly. — Rainer András 9. sz. Udvm. Magyarhermány 1888. ms. Reichert Pál egyévi önkéntes, c. tizedes 4. sz. Nagyküküllővm. Olthévíz 1890. ms. — Réthi Vencel 10. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1895. ms. — Róbosz Jenő pött. 19. sz. Udvm. Székelykeresztur 1884., meghalt 1914. nov. 15. — Róka András pött. 9. sz. Csvm. Kászonajfalu 1892. hadifogoly. — Roman Mihály pött. 9. sz. Udvm. Vargyas 1888., meghalt 1914. nov. 21. — Róska Mihály 16. sz. Udvm. Fiafalva 1887., meghalt 1914. nov. 22. — Rostás Lajos pött. 7. sz. Csikesomortán 1890. ms. — Rozman Albert 5. sz. Udvm. Székelyszentkirály 1893. ms. — Rubesch Ferenc őrmester 4. sz. Szilézia Katharin 1890. ms. — Rupa Sándor 9. sz. Udvm. Felsősfalva 1884. ms. — Rusz János 10. sz. Csvm. Gyimesbükk 1892. ms.

(Folytatjuk.)

— **Eladó könyvek.** A következő jókban lévő könyvek jutányosan eladók: 1. Az országos törvények 1865—1867, 1869, 1876—1880, 1882—1888. évi kötetei. Egy tárgymutató az 1865—72. évi törvényekhez. 2. Magyarországi Rendeletek tára 1869—1871. évi kötetei. 3. Pénzügyi Bizottság Határozatának 1884—1889. évi kötetei. 4. Pénzügyi Közlöny 1894—1889. évfolyamai és egy tárgymutató az 1874—1883. évfolyamokhoz. Cim a kiadóhivatalban.

53 esztendő Udvarhelyvármegye közigazgatási életéből.

Irta: **Iengyalfalvi Bárány Orbán Ottó.**

III.

A közlekedés, székely önérték magasságnál is abból is meglehetősen állapítani, hogy az ebéd lefolyását sem várták végig, hanem jöttek jelenteni, hogy a pénzügyi komissziár, aki a Solyimossy-féle gyógyszerár épületében lakott és a hivatala is ott volt, a kétféjüst még nem vette be s e miatt a tüntető polgárság tojással dobálja és alkalmi gunyvereket kiabál a sasról. Kérték a főkirálybíró, hogy a további botrányok elkerülése miatt, a kétféjüst vétesse be a pénzügyi, mert különben az épületet is szétszedik.

A főkirálybíró engem és bethfalvi Bíró Lászlót kért fel, hogy a pénzügyi komissziárral az ügyet elintézzük. Mi a megbízást kész örömmel fogadtuk és díszmagyarban elmentünk a pénzügyi s előadtuk neki küldött-ségünk célját.

A komissziár azt felelte, hogy neki a császár parancsolta a kétféjüsas kitételét a hivatalra. Ha a császár azt parancsolja, hogy vegye be, akkor azonnal beveszi, de különben nem. Hanem ha az uraknak úgy tetszik, saját felelősségükre bevehetik.

Bíró Lászlót biztattam, hogy a kétféjüst vegyék be. De ő nem volt hajlandó erre. Attól tartott, hogy ez az állapot nem tart soká s akkor a sas miatt börtönbe zárnak. Neki már nyomós oka volt félni, mert 1848-ban az oláhok Bethfalván az atyja kuriáját feldúlták, kirabolták, őtet pedig mint 17 éves fiút, magukkal hurcolva, az oláh táborban dobosnak alkalmazták.

Ugron Lázár közbnejárására, az akkor Székelyudvarhelyt állomásozó Heyte osztrák tábornok adott ki rendeletet az oláhok vezetőjének. A rendelettel maga Ugron utazott Parajdra és ő hozta vissza onnan, az oláh táborból szombatfalvi birtokára.

liyenformán tehát úgy határoztunk, hogy jelentést teszünk a főkirálybírónak. Ez megtörténvén, azt az utasítást kaptuk, hogy a kétféjüst vegyék be.

Mire vissza érkeztünk a sashoz, addig már a nép tojás helyett kövekkel kezdte azt dobálni és az épület falát is alaposan megrongálták. Mikor pedig mi a kétféjüst leemeltük és a komissziár szobájába bevittük, a polgárság és székelység egétrázó éljenzésbe tört ki.

Igy repítettük el Bíró Lászlóval ketten Székelyudvarhelyről az utolsó kétféjüst.

Másnap volt a szabadságharc után az első Szék gyűlés Székelyudvarhelyt. Akkor érdeklődés nyilvánult, hogy a résztvevőknek még a fele sem fért be.

Ekkor ugyanis még nem volt korlátozva a bizottsági tagok száma.

Minden szabad székelynek jussa volt ott megjelenni és szavazni, az alkotmány gyakorlásában jogait érvényesíteni.

A közgyűlést a református templomba tartottuk, természetesen vargyasi *Daniel* Gábor főkirálybíró elnöklésével. A jegyzőkönyvet pedig *Orbán* Balázs báró vezette, akit a főkirálybíró tiszteletbeli főjegyzőnek akkor nevezett ki. Tehát Udvarhelyszék első alkotmányos közgyűlésének jegyzőkönyvét a szabadságharc után, *Orbán* Balázs vezette.

A közgyűlésen megválasztottuk a tisztviselői kart, köztük első sorban a három alkirálybíró (alispánt). Akkor ugyanis a Szék egy anya és két fiuszékből állott. Az udvarhelyi kerület volt az anya. Erdővidéke Bardocz- és Keresztur vidéke a Keresztur-fiuszék.

Az anya- és fiuszék tíz dullói (szolgabírói) járásra volt felosztva 1848 előtt. A dullóknak évi fizetését 100 német forint (ma 80 K) készpénz és a szabad büntetéspénzek képezték.

A dullók ugyanis a járásba kiszállottak és ott a községekben tartották a nyomozásokat a kihágásos ügyekben. Kihágást képeztek akkor a káromkodás, prévárikáció, verekedés stb. A dulló a helyszínen kiszabta a büntetést s azt nyomban végre is hajtotta. E mellett azonban malac, bárány, csirke, tojás és egyéb apróság is akadt ajándéknak úgy, hogy a dullók rendszeren jól megrakott szekérral és tele zsebekkel vonultak haza, mert a hivatalos helyisége mindegyiknek otthon, a saját házában volt.

Alkirálybíráknak megválasztottuk az anyaszékben: Ugron Lázárt, Bardocz fiuszékbe: Bartha Sándort, Keresztur fiuszékbe: Gálffy Sándort, Gálffy Kálmán nyug. főszolgabíró édes atyját.

A többi állásokat is mind betöltöttük választás után. Akkor a törvényes bírákat is a törvényhatósági bizottság választotta. Fizetésük minden egyéb járandóság nélkül, évi 800 forint volt.

Az alkotmányos élet tehát Udvarhelyszékben kezdetét vette. Az emberek között fennállott elszigeteltség, bizalmatlanság megszűnt. Mindenki örömmel üdvözölte az új korszakot. A régi székely vendégszeretet feltámadott halottaiból. Az alkotmányos ebédek egymást érték. Vig zenező mellett panaszták egymásnak az abszolutizmus alatt szenvedett méltatlan meghurcoltatásokat. Szóval: őszinte lelkesedése örvendtünk a jelennek.

A vármegye közigazgatása *Daniel* Gábor főkirálybíró tapintatos vezetése alatt újra született.

Azonban — sajnos — ez a nagy jelét csak egy évig tartott. Az erdélyi vármegyéket és székely Székeket felsőbb helyről arra szólították fel, hogy a szebeni Reichsrathba (birodalmi gyűlésbe) válasszanak és küldjenek követeket. Ez annyit jelentett volna, minthogy Erdély osztrák tartományává alakuljon át.

Az erdélyi vármegyék és székely székek választottak is képviselőket a maguk kebeléből, de nem a Szébenbe való menetelre, hanem Kolozsváron tartottak külön erdélyi gyűlést, hogy milyen álláspontot foglaljanak el a nagyfontosságú alkotmányjogi kérdésben.

Erdély minden részéből sokan se-reglettek Kolozsvárra. Udvarhelyszék-ből is többen voltak kiküldve. De mivel akkor még vasut Erdélyben nem volt, szebbnél-szebb négyes fogatokon száguldoztunk Erdély fővárosába.

A radnóti uradalmat, mely most az erdélyi róm. kath. Státus tulajdona, egy Csiki nevű család bírta bérbe. Estére érkeztünk oda vagy 40 négyes fogattal Csik-, Háromszék- és Udvarhelyszék-ből. Lefekvésről szó sem volt. Muzsikaszó mellett vigán töltöttük el az éjszákát a házigazdák vendégszerető házában és reggel folytattuk az utunkat tovább Kolozsvárra.

(Folytatjuk.)

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháborúban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminiszterium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

XXXVIII.

Az 1915. március 13-án kiadott 141. sz. veszteség lajstrom szerint:

Bíró János 9. honv. száz. 6. Esk. Tordaaranyos. Kecsed 1891. hadifogoly (Ashabad, Oroszország). — Brudán Eliás őrzető 50. gye. 9. sz. Tavm. Marosújvár 1890., meghalt 1915. január 1. — Bunca Tódor 50. gye. 12. sz. Tavm. Aranyosronk 1893. hadifogoly.

Dobra János 50. gye. 4. sz. Tavm. Aranyosfő 1893. ms.

Gázsa Sándor 9. h. 6. Esk. Tavm. Sinfalva 1891. hadifogoly (Tjumen, Tobolsk tartomány, Oroszország). — Gruicza János 50. gye. 12. sz. Tavm. Csongva 1892. hadifogoly.

Kerecsi Ferenc 50. gye. 8. sz. Tavm. Bigyon 1891. ms. — Kira Miklós 50. gye. 12. sz. Tavm. Felsővidra 1891. hadifogoly. — Kosztea Tivadar 50. gye. 12. sz. Tavm. Fehérvölgy 1895. hadifogoly. — Krisán Flóra 9. h. 6. sz. Tavm. Csegecz 1885. hadifogoly (Simbirsk Oroszország).

Makavé László 9. h. 6. Esk. Tordaaranyos. Csegecz 1885. hadifogoly (Simbirsk, Oroszország). — Muresan Zsigmond 50. gye. 4. sz. Tavm. M. Csesztve 1884. ms.

Nemes Aurél 50. gye. 12. sz. Tavm. Hadrév 1884. hadifogoly.

Onecz Miklós 50. gye. 3. sz. Tavm. Albák 1888. ms.

Pap József örvezető, c. tizedes 50. gye. 1. sz. Tavm. Egerbég 1888. ms. — Papp Gábor 50. gye. 8. sz. meghalt 1915. jan. v. febr. 20. —

Páska Demeter 50. gye. 10. sz. Tavm. Gyertyános 1884. ms. — Petrea Demeter 50. gye. 12. sz. Tavm. Albák 1888. hadifogoly. — Petrusel Páter 50. gye. 3. sz. Tavm. Albák 1887. ms. — Popa György 9. hvhe. 6. Esk. Tavm. Székelykocsárd 1890. hadifogoly (Simbirsk, Oroszország).

Rusz Karácsony 9. hvhe. 6. Esk. Tavm. Székelyhidas 1890. hadifogoly. (Simbirsk, Oroszország).

Trifusz Demeter 50. gye. 9. sz. Tavm.

Zsurza Tódor 50. gye. 3. sz. Marostordavm. Oiahszentlászló 1884. megs.

Az 1915. márc. 15-én kiadott 142. sz. veszteség lajstrom szerint:

Bágyi Ferenc 24. gye. 2. sz. Udvm. Vargyas 1890. hadifogoly (Evakuationspítal Nr. 29. Wladimir, Oroszország). — Bajka András 24. gye. 3. menetsz. Háomszékvm. Futásfalva 1886. hadifogoly (Samarkand, Oroszország). — Bálint András 24. gye. 10. sz. Hszvm. Torja 1891. hadifogoly (Evakuationspítal Nr. 32. Nishnij-Nowgorod, Oroszország). — Barabás József tizedes 24. gye. 1. sz. Hszvm. Kézdiszentkereszt 1892. hadifogoly (Oroszország). — Barabás József 24. gye. 1. sz. Hszvm. Kézdiszentlélek 1892. hadifogoly (Omsk Militárhospital, Oroszország). — Bertalan Lajos 24. gye. 1. pótsz. Udvm. B. barezfalva 1882. hadifogoly (Oroszország). — Blága István 24. gye. 4. menetsz. Csikszentdomokos 1885. hadifogoly (Oroszország). — Blenda Miklós 24. gye. 4. sz. Hszvm. Keresztvár 1882. hadifogoly (Oroszország). — Bodó József 24. gye. 12. sz. Csikesekefalva 1886. hadifogoly (Oroszország). — Burján Dávid 62. gye. 11. sz. Mtv. Beresztelke 1892. hadifogoly (Evakuationspítal Nr. 38. Wladimir, Oroszország). — Burnyik György 24. gye. 12. sz. Hszvm. Zabola 1882. hadifogoly (Oroszország). — Buzdugán József 62. gye. 5. sz. Mtv. Idespatak 1889. hadifogoly (Samarkand, Oroszország).

(Folytatjuk.)

18 kiló buza, vagy 14 kiló liszt illetimég.

Nem földműveléssel foglalkozóknak és földművelők olyan családtagjainak, kik földműveléssel nem foglalkoznak havonta 10 kiló buza, vagy 7 kiló 80 deka liszt jár.)

Szükségesnek tartom a közönséget arra is figyelmeztetni, hogy azok, kik az egész évre szükséges buza-mennyiséget beszerezni nem tudták, a beszerzett gabonát egyelőre tegyék el és ennek a gabonának a felhasználásához akkor fogjanak hozzá, a mikortól kezdve a fönt közölt mennyiség tekintetbe vételével, szükségletüket a készletben levő gabonájuk a jövő 1916. évi szeptember hó 1-éig fedezni fogja.

Azokat, a kik tehát ellátásukról maguk csak részben tudtak gondoskodni felhívom, hogy meglevő buza készletüket a városi tanácshoz Soó Domokos tanácsos urnál folyó hó 27., 28. és 29-én délelőtt 8 órától 11 óráig jelentsék be, mert ellátásukról csak arra az időre fogok gondoskodni, a míg a meglevő készletüket ki kell egészítenem.

Felhívom a közönséget arra is, hogy a kiknek állattartás céljából árpára, zabra van szükségük, szükségletüket a városi tanácshoz Lakatos Tivadar tanácsos urnál folyó hó 27., 28. és 29-én délelőtt 8 órától 11 óráig jelentsék be.

Azokat, kik ellátásukról egyáltalán nem tudtak gondoskodni értesítem, hogy ha a hatósági liszt beszerzésére jogosító könyvecskéjüket a városi tanácstól nem vették még ki: folyó hó 27., 28. 29-én nem jelentkezzenek, mivel a később jelentkezők részére már lisztről, illetve buzáról gondoskodni nem tudok s így részükre liszt-könyvet kiállítani nem fogok.

Általában pedig, mivel a városi liszt, buza és gabona szükségletéről a fönt említett bejelentések alapján fogok gondoskodni, ujjal hangsúlyozom, hogy senki a szükséges bejelentést el ne mulassza, mert ha egyesek a bejelentés hiánya miatt szükségét fognak szenvedni, a felelősséget magamról elhárítom.

Székelyudvarhely, 1915. szeptember hó 22.

Dr Majthényi Miklós s. k.
polgármester.

HIREK.

— **Hittüntetett 82-sők.** A király Ó Felsége vajdahunyadi Kholier László századosnak a hadiékítményes vaskoronarendet, Soyka Oswald főhadnagynak a hadiékítményes III. oszt. katonai érdemkeresztet, Székely János tart. hadapródnak a nagy arany vitézségi érmet adományozta és elrendelte, hogy az ellenség előtt tanusított bátor és vitéz maguktartásáért Geiger József, Hoyek Frigyes, Sonhur Mátyás, Dr Preszly Károly és Zakariás Jenő tartalékos hadnagynak a legfelsőbb elismerés tudtul adassék. Az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapták: Schiavon Ernő tart. hadnagy, Lebenhardt Rudolf, Geróffy Géza, Goide Béla, Metz Gyula, Miklósi Károly tart. zászlósok, Adorján Imre, Krizsmár Nestor, Szilágyi Ignác, Tankó Károly tart. hadapródok, Virág Mária törzsörmeister, Godra János, Ozsváth István szakaszvezetők, Kinda János, Kopacz Károly tizedesek, Ferenczi Ferenc örvezető, Incze Antal gyalogos; II. oszt. ezüst vitézségi érmet kaptak: Izsák Jakab tart. örmeister, Stiassny Siegfried örmeister, Farkas József szakaszvezető, c. örmeister, Fodor József, Keresztes Dénes szakaszvezetők, Ipó Zsigmond, Pap József tizedes, c. szakaszvezetők, Asztalos József, Daniel Péter, Koruez Péter, László Béla, Márton János, Mester Ferenc, Vas Félix, Tamás Mihály, András János, Kovács János, Somoray Jakab tizedesek, Bartalis Károly, Gidró István, Jánosi Alajos, Kedves György, Sándor Félix, Kereső Sándor, Mag János, Simó István örvezetők, Fodor János gyalogos, c. örvezető, Barra Ferenc, Berka Izsák, Bencze Lajos, Berszán János, Czifra Vaszi, Dombi József, Fosztó Sándor, Gál Mihály, Gál Ferenc, Hatos Dénes, Jakab Péter, Kovács Imre, Kovács Lajos, Kun László, Lampi Márton, László András, Márk Miklós, Opra János, Orbán János, Pakor János, Pál Dénes, Péter Péter, Ráduly János, Risch János, Stoyka András, Vas Ignác gyalogosok, Sófalvi Lajos pót., Pál Ignác tisztiszolga; bronz vitézségi érmet kaptak: Daradics Ilyés II. oszt., c. I. oszt. fegyvermester, Gulácsi András szakaszvezető, cím. örmeister, Kadleó Ferenc egyévi ön-

kéntes orvosnövendék tizedes, c. örmeister, Szoboszlay István egyévi önk. orvosnövendék, c. örmeister, Balogh József fegyvermester tizedes, c. szakaszvezető, Biró József, Mezei Tamás, Szabó Domokos örvezetők, Egyed József, Péter László, Runkán Gábor gyalogosok.

— **Meleg óvóruhát a katonáknak!** Az Országos Hadsegítő Bizottság ruházati albizottsága minap tartotta első őszi ülését és mindenekelőtt, elismeréssel emlékezett meg arról, hogy a közönség tavaly meleg ruhával látta el katonáinkat. A közönség tájékozására pedig a következőket teszi közzé:

A harctéren küzdő katonák a mult téli tapasztalat alapján a szükséges meleg ruházattal el vannak látva, de a közönség áldozatkészességét kéri a következő téli holmi elkészítésére:

I. **Gyapjufonálból** készítendő volna: Sál, 250 cm. hosszú, 25 cm. széles, a fül és nyak betakarására. **Ermelegítő:** 30 cm. hosszú, oldalnyílással a hüvelykujj számára. **Kötött térdvédő:** 45 cm. hosszú, közepén kidudorodással a térdkalacs számára.

A meleg óvócikkek készítéséhez biztosított gyapjufonál gyári árban, kilógramonként 15 koronaért **vidéken** a főispánoknál, illetően a főszolgabíráknál, rendelhető meg.

II. **Selymet** vagy puha gyapjuból készített szövetet (ruhadarab, béles stb.) akár új, akár használt állapotban, küldje az áldozatkész közönség a Hadsegítő Bizottság II. számú albizottság. címére (Budapest, Képviselelőház).

Csupán ezeket kéri a Hadsegítő Bizottság a közönségtől. Hősapka van elegendő. A gyapjufonálból készített cikkek a Hadsegítő Bizottság címére (Budapest, IV., Váci-utca 38.) postán husz kilóig és vasuton bármely sulyban, a selyem és gyapjuszövetek a képviselőházban küldendők díjmentesen, ezzel a fölírásal: Táborba szállt katonák részére szeretetadomány.

— **Előléptetések.** *Rothenáry* Albert ezredes, a székelyudvarhelyi cs. és kir. 82. gye. parancsnoka Petres Antal egyévi önkéntes gyógyszerész — egészségügyi altiszt, c. tizedesnek, Szécsy Gyula tizedest — c. szakaszvezetőnek, West Mihály, Ko-

Kenyér-kérdés.

Székelyudvarhely r. t. város polgármesterétől 5198—1915 k. i. szám alatt, a következő fontos figyelmeztetést vettük:

Hogy a város közönségének liszt, buza, árpa és zab szükségletét a jövő aratásig biztosítani tudjam, mindenek előtt arra hívom fel a város minden egyes lakójának figyelmét, hogy a beszerzett liszttel és gabonával takarékosan gazdálkodjanak.

(Minden egyes földművest és ezeknek olyan családtagjait, kik földműveléssel foglalkoznak fejenként havonta

Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság Maros-Vásárhelyt Székelyudvarhelyi Fiókiintézete

Alaptőke: K 2.500.000.—

Tartalékok: K 1.392.043.36

Eltfogad legelőnyösebb kamatozás mellett moratoriummentes, tehát bármikor (a háboru tartama alatt is) telyehető takarékbetétet. Birto-

kokra ezidőszerint is folyósít törlesztéses és betáblázott váltó-

kölcsönöket.

Jumbán Balázs, Piros Dénes örvezető c. tizedeseket és Tamás Lázár gyalogos, c. örvezetőt — valóságos tizedeseknek; Köllő Miklós örvezető, Schlittner Róbert, Faludi Pál és Ferencz József gyalogos, c. örvezetőket — c. tizedeseknek; Jánosi Imre gyalogos, c. örvezetőt — valóságos örvezetőnek; Fülöp József, Berszán Miklós, Laczko Ferenc, Oltyán Demeter, Kolumbán Ignác, Tamási Péter, Petres József, Antal Miklós, Asztalos János, Ilyés Márton gyalogosokat, Sándor Márton, Balázs Mihály, Gálfi Mihály póttartalékosokat, Sente Bertalan, Bertalan Árpád, Andrási Ferenc, Barabás János, Konez Béla, Czimmernam János, Vaszi György, Puncs Dénes, Tankó Fülöp, Gyepesi Sándor, Jakab Viktor népfelkelő gyalogosokat — c. örvezetőknél léptette elő.

— **Feldult tüzhelyeinkért!** Négy hét alatt másfél millió korona gyűlt össze a feldult tüzhelyekre. Több vidéki pénzüntézet is küldött már kisebb összeget. Ismét több törvényhatóság szavazott meg a felsővidéki falvak javára pótdójt. A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége a felsővidéki falvak újjáépítésére alakult országos bizottsággal érintkezésbe lépett és a szövetkezeti központokkal tárgyalást folytat, hogy a szövetkezetek egységes terv szerint vegyék ki részüket a hazafias mozgalomból. A pénzüntézetek között előjár az Országos Központi Hitelszövetkezet, mely immár 100,000 koronát messze túlhaladó összeget gyűjtött és a gyűjtést folytatja.

— **Ipari munkások jutalma.** A jó, kitartó és hű munkást az állam is megbecsüli, kitüntetésben jutalomban részesíti. Báró *Harkányi* János kereskedelemügyi miniszter ez évi 43,149/VI. D. sz. rendelete alapján, a székelyföldi kereskedelmi és iparkamara 3979—1915. sz. alatt négy, egyenként 100 koronás jutalomra hirdet pályázatot 1915. évi október 15-iki határidővel. Pályázhatnak munkakönyvvel és egyéb, az ipari szolgálati viszonyt igazoló hiteles bizonyítványok csatolásával — munka-adójuk ajánlása mellett — azok a kamara kerületében, illetékes, magyar honos ipari munkások, kik a tanoncévek beszámításával, legalább 15 évig megszakítás nélkül ipari munkával foglalkoztak s évi keresetük a 2000 K-át meg nem haladja és akik ezidő alatt — okmányilag igazoltan — kiváló szorgalmat és hűséget tanúsítottak. A folyamodványok bélyegmentesek s a kereskedelmi és iparkamarához Marosvásárhelyt adandók vagy postán küldendők be.

— **Szövetségi Hűség-gyűrűk.** E héten az Országos Hadsegélyző-Bizottság által küldött és a „Székelyország” kiadóhivatalánál Székelyudvarhelyt kapható Szövetségi Hűség-gyűrűkből Csiki Miklós 82-es gyalogos egy 2 K-ás ezüstözött és Puskás György m. kir. csendőr Kányád egy 3 K-ás szinezüst gyűrűt vásárolt.

Szibes tudomásul!

Van szerencsém Székelyudvarhely és vidéke nagyérdemű közönségét tisztelettel értesíteni, hogy **brassói jóbírnévű cégem raktárából** a székelyudvarhelyi vásár (**október 4.**) alkalmával Székelyudvarhelyt a **Budapest szállodában** egy izlésesen összeválogatott

női divatkalap mintagyűjteményt

a legfinomabaktól a legegyszerűbbekig fogok kiállítani és azokat a **legjutányosabb árban** elárusítani. Szives megtekintést — vételkötelezettség nélkül — kér, kiváló tisztelettel:

Bede Róza női divatkalap áruháza **Brassó.**

— **Bakancskészítés.** A közös hadsereg részére szállítandó lábbeliket az ugynevezett „Astra”-szegezéssel (fémszegezéssel) nem szabad előállítani; a talpyarrás után ismét faszzegezéssel készítenődök. Az „Astra”-szegezésű lábbeliket a 2. sz. ruhatár csak október 31-ig veszi át.

— **Halálozás.** Özv. *Biró* Sándorné szül. Homoródalmási *Mihály* Róza életének 68-ik évében elhalt Székelyudvarhelyt, hol az unitár. egyház szertartása szerint a ref. temetőben helyezték nyugovóra. A legtisztább női éremekkel kísérelte otthonát s holdogította övét; cselekedetei megőrzik nevét az enyészettől. Az elhunytban *Biró* Sándor ref. koll. pap-tanár, helyettes igazgató, anyósát gyászolja.

— **Menetrend.** A székelyföldi kereskedelmi és iparkamara tudatja, hogy a magyar királyi államvasutak vonalain folyó évi október hó 1-ével új menetrendet nem adnak ki, hanem az 1914. évi május hó 1-én életbeléptetett nyári menetrend — a vonatok egy részének megszüntetésével — továbbra is érvényben marad.

— **Kedvezményes áru alkalmazása.** A Tordaaranyosvármegyei Gazdasági Egyesület a legjobb fajtájú almákból, mintegy 1500 példányban. Ára tagoknak 50, nem tagoknak 70 fillér. Vasuton hához szállíthatók.

— **A postatakarékpénztár háborus éve.** A postatakarékpénztár néhány nap mulva közzéteszi a háborus esztendő üzleti forgalmát. A kimutatás szerint a postatakarékpénztár forgalma nagy mértékben emelkedett. A múlt év nyarán hat befizető pénztárt kellett nyitni, annyira megnőtt a betéti üzlet forgalma. A múlt év július 1-én a betétek összege 112,750,000 korona volt, július és augusztusban 7 millióval csökkent, 1914. év végén 93,850,000 millió korona volt a betétállomány, 1915-ben megint emelkedett s szeptember 1-én 120,295,806 millió korona volt, tehát közel 10 millió koronával több, mint a háboru kezdetén. A csekkforgalom megháromszorosodott. A múlt év október

havában 104,400,000 korona volt a betét, ez év szeptember havában 338,370,543 korona. A postatakarék pénztárnál 144 milliót jegyeztek a két első hadiköltesőre s az amerikai magyarok 5 millió jegyzést utaltak át a postatakarékpénztárnak. Az értékpapirforgalom is nagyarányokban emelkedett; 1914. augusztus 1-én 8582 tétel volt 28,000,000 névértékben, ez év szeptember havában 102,971 tétel 105,850,144 korona névértékben. A postatakarékpénztár az ország közgazdasági életének egyik legjelentékenyebb tényezője. Az intézet nagyarányú fejlődése kétségtelen bizonyítéka annak, hogy a postatakarékpénztár vezetése a legjobb kezekben van s hogy tisztikara élén Dr. Halász Sándor vezérigazgatóval, milyen nagyszabású munkát végzett a mozgósítás folytán megcsappant munkaerővel is.

— **A hírszolgálat katonai ellenőrzése** érdekében a *külföldre szóló levelezések* az alábbi korlátozásoknak vannak alávetve. A levél szövege a levélpapír (quart) két oldalát ne haladja meg. A levelekhez nem csatolhatók oly mellékletek, amelyek híreket tartalmaznak. Az írás tiszta és jól olvasható legyen. Titkos vagy jel írások (gyorsírás) nem használhatók. A soroknak tulsűrűn alkalmazása, ugyszintén a sorok fölé keresztben más sorok átírása tilos. Üzleti levelezéseknél ha azok egyébként a fenti feltételeknek megfelelnek, a szöveg két oldalnál hosszabb is lehet. Ezekhez számlák, árjegyzékek és hasonló üzleti mellékletek csatolása meg van engedve. A levél burkolásához csak oly borítékot szabad használni, amely egy réti papirosból vagy más burkoló anyagból áll, tehát selyem papírral vagy más anyaggal bélelt borítékot használni nem szabad. Azok a feladók, akik a fenti szabályokhoz nem alkalmazkodnak, önmaguknak tulajdonítsák, ha az ellenőrzési teendő megnehezítése folytán levelezéseik tetemes késést szenvednek vagy egyáltalában nem továbbítanak. A fenti szabályok a hadművelleti területeken lévő postahivataloknál feladott összes magánlevelezéseknél alkalmazást nyernek.

A világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott — Csik, Háromszék, Marostorda, Tordaaranyos- és Udvarhely-vármegyék bármelyik községébe tartozó s külön a hős 82-ös katonák hiteles és teljes névsorát egyedül a „Székelyország” c. újság közli. E lapot három hónapig 2 K 50 fillérért hárhova s így a táborba is bérmentesen elküldi a „Székelyország” kiadóhivatal, mely Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt van. — Rendelje meg azonnal! Posta-utalványra írja le a címet és küldje be a csekély előfizetést, melynek vétele után hetenként pontosan kapja a „Székelyország”-ot, a székelység hű barátját.

Kolera és tifusz ellen

kipróbált és számtalan esetben **feltétlenül bevált gyógyítási módszer** tartalmaz a **neh. Derzsi József pap-tanár**

ÉLET KÖNYVE, mely 3 koronáért kapható a „Székelyország” kiadóhivatalában Székelyudvarhelyt.

Nyomtatta és kiadja **BETEGH PÁL** könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt.